

Република Српска
Влада

ПРОГРАМ ФИСКАЛНЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ

Бања Лука, август 2021. године

УВОД

Претходна 2020. година је по много чему специфична у односу на све године до сада, од почетка постојања Републике Српске. Појава вируса корона и његово убрзано глобално ширење довели су у врло кратком року до негативних здравствених и економских учинака. Реакција на епидемиолошку ситуацију у Републици Српској била је правовремена, а стратешки је изабран приступ релативно строгих мјера ограничавања – друштвених окупљања и економске активности, с циљем смањења броја заражених у кратком року како би се минимизирале негативне здравствене посљедице, а првенствено људске жртве. У почетној фази кључни напори били су усмјерени на заустављање ширења вируса корона и спречавање неодрживог притиска на институције јавног здравства. Влада Републике Српске је предузела читав низ мјера с циљем помоћи здравственом сектору и привредним субјектима и предузетницима – носиоцима привредне активности, да што успјешније преброде кризу кроз очување радних мјеста, исплату плата, односно одржања ликвидности оних чија је привредна активност била смањена. Мјере које је предузела Влада као одговор на пандемију и смањење привредне активности одразиле су се и на фискалне показатеље, кроз смањење остварених прихода и повећање расхода, што се у коначници одразило на високо учешће консолидованог буџетског дефицита у БДП-у (на крају 2020. године) од 5.7%, те се прешао праг консолидованог буџетског дефицита од 3%, који је прописан Законом о фискалној одговорности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 94/15 и 62/18).

Законом о фискалној одговорности Републике Српске уређују се фискална правила, мјере и процедуре на основу којих се успоставља фискални оквир, ограничава јавна потрошња, јача одговорност за ефикасно и ефективно коришћење буџетских средстава, оснива Фискални савјет Републике Српске и јача систем контрола и надзора. Циљ доношења овог закона је осигурање и одржавање фискалне одговорности, транспарентности и средњорочне и дугорочне фискалне одрживости Републике Српске. Законом о фискалној одговорности Републике Српске дефинисана су општа и посебна фискална правила. Општа фискална правила односе се на укупан буџетски систем Републике Српске и одређују:

1. Правило о дугу: Јавни дуг Републике Српске на крају фискалне године не може да буде већи од 55% оствареног БДП-а у тој години;
2. Правило консолидованог буџетског дефицита: Консолидовани буџетски дефицит на крају фискалне године не може бити већи од 3% оствареног БДП-а у тој години.

Посебна фискална правила представљају обавезујуће, аутоматске мјере уколико индикатори исказани овим фискалним правилима достигну вриједносне прагове дефинисане овим законом и одређују:

1. Праг за дуг подразумијева да уколико јавни дуг Републике Српске на крају фискалне године достигне 50% оствареног БДП-а у тој години, буџет за наредну годину мора да буде са буџетским суфицитом;
2. Праг за консолидовани буџетски дефицит подразумијева да уколико консолидовани буџетски дефицит на крају фискалне године достигне 2.5% оствареног БДП-а у тој години, буџет за наредну годину мора да буде са буџетским суфицитом.

Влада Републике Српске, у складу с чланом 12. Закона о фискалној одговорности, припремила је Извјештај о привременом одступању, а Народна скупштина Републике Српске је на 13. редовној сједници, одржаној 2. децембра 2020. године, донијела Одлуку о одобравању привременог одступања консолидованог буџетског дефицита од

фискалних правила („Службени гласник Републике Српске“, број 122/20), јер је утврђено да постоје нарочито оправдани разлози у смислу природне непогоде узроковане појавом вируса корона и проглашења пандемије.

Влада Републике Српске, у складу с чланом 8. Закона о фискалној одговорности, сачинила је Програм фискалне консолидације, којим дефинише мјере и период повратка у оквиру фискалних правила који су прописани наведеним законом.

У моменту израде Програма још увијек је висок степен ризика који произлази из неизвјесности везаних за трајање и интензитет пандемије вируса корона, тј. Могућности поновног ширења заразе, брзине масовне вакцинације, као и евентуалне епидемиолошке мјере нужне за сузбијање заразе. Програм је рађен уз претпоставку да се ситуација са вирусом корона стабилизује и да се постепено враћамо у нормалне економске и привредне токове.

ДЕФИЦИТ

Буџетски дефицит представља негативну разлику између збира прихода и примитака за нефинансијску имовину и збира расхода и издатака за нефинансијску имовину (члан 14. став 3. Закона о буџетском систему Републике Српске – „Службени гласник Републике Српске“, бр. 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16).

У званичним свеобухватним консолидованим финансијским извјештајима буџетски дефицит се утврђује као збир буџетских дефицита/суфицита Републике, јединица локалних самоуправа и фондова обавезног социјалног осигурања, те се коригује за ефекте међусобних трансакција између тих јединица власти.

Рачуноводство буџетских корисника се води по начелу фондовског рачуноводства, у складу са Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/16, 115/17 и 118/18), према сљедећим фондовским класификацијама:

- општи фонд (01) представља буџет у ужем смислу ријечи и користи се за исказивање свих средстава и свих активности буџетских корисника, осим оних који се, према посебним захтјевима, исказују на другим фондовима;
- фонд прихода по посебним прописима (02) користи се за исказивање средстава која се на основу прописа користе само у посебне сврхе и свих активности које се финансирају из тих средстава, а који нису укључени у општи фонд (нпр. властити приходи институција);
- фонд грантова (03) користи се за исказивање грантова буџетских корисника и свих активности које се финансирају из тих средстава, а који нису укључени у општи фонд;
- фонд средстава приватизације и сукцесије (04) користи се за исказивање средстава приватизације и сукцесије и свих активности које се финансирају из тих средстава, а који нису укључене у општи фонд;
- фонд за посебне пројекте (05) користи се за исказивање средстава намијењених посебним пројектима и свих активности на реализацији односних пројеката који нису укључени у општи фонд (нпр. кориштење приступних фондова Европске уније).

У табелама 1. и 2, које се налазе у прилогу Програма, дајемо преглед прихода и примитака за нефинансијску имовину, као и преглед расхода и издатака за нефинансијску имовину за 2019. годину (Табела 1) и 2020. годину (Табела 2).¹

Након сумирања резултата остварених у 2019. години, а према ревидираним подацима, суфицит буџетског система Републике Српске износио је 33.3 милиона КМ.

У 2020. години текући дефицит буџетског система Републике Српске износи 577.9 милиона КМ.

Табела 3. Утврђени текући дефицит буџетског система Републике Српске на дан 31. 12. 2020. године

Утврђени текући дефицит буџетског система Републике Српске на дан 31. 12. 2020. године *		
Р. број	Опис	Износ
I	Текући дефицит исказан на фонду 01 у Главној књизи трезора на дан 31. 12. 2020. године	-333.4
II	Текући дефицит исказан на фондовима 02–05 у Главној књизи трезора на дан 31. 12. 2020. године	-140.9
III	Укалкулисане обавезе за које нису постојала расположива буџетска средства у 2020. години (евидентирани на конгима обрачунских расхода)	-17.5
A	Дефицит исказан у ГКТ, увећан за укалкулисане обавезе на дан 31. 12. 2020. године	-491.7
I	Текући дефицит/суфицит корисника буџета Републике који посједују властите рачуне и који послују изван ГКТ (ВБК), на дан 31. 12. 2020. године	-29.4
-	Корекција текућег дефицита усљед консолидације	0.1
B	Дефицит корисника буџета Републике Српске (гкт + вбк) на дан 31. 12. 2020. године (1 + 2 + 3 – 4)	-521.1
B	Текући дефицит/суфицит јединица локалне самоуправе (збирно)	-84.6
Г	Текући дефицит/суфицит фондова социјалне сигурности који се воде изван ГКТ (збирно)	29.9
-	Корекција текућег дефицита усљед консолидације	-2.2
	Дефицит буџетског система Републике Српске (КОРИСНИЦИ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ, ЈЛС И ФОНДОВА) на дан 31. 12. 2020. године	-577.9

*Напомена: Табела је рађена према званичном консолидованом финансијском извјештају – свеобухватном ПИФ-у (КОРИСНИЦИ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ, ЈЛС И ФОНДОВА) за 2020. годину.

¹ Табеле су рађене према званичном консолидованом финансијском извјештају – ПИФ-у за 2020. годину.

Према Закону о фискалној одговорности, консолидовани буџетски дефицит је укупан дефицит буџетског система Републике Српске, а утврђује се као збир консолидованих буџетских дефицита, буџета Републике, буџета општина и градова и буџета фондова. У складу са наведеном дефиницијом, кад се укупном дефициту буџета Републике (521.1 милион КМ) додају дефицити 41 јединице локалне самоуправе (97.0 милиона КМ) и дефицити два фонда социјалне сигурности (15.6 милиона КМ), укључујући и корекције међусобних трансакција између свих учесника у износу 2.2 милиона КМ, утврђени збир свих наведених дефицита на дан 31. 12. 2020. године износи 635.8 милиона КМ, што чини 5.7% БДП-а за 2020. годину. Међутим, треба нагласити да су 23 јединице локалне самоуправе и два фонда социјалне сигурности остварили суфицит, у укупном износу од 57.9 милиона КМ, тако да укупан дефицит буџетског система Републике Српске према консолидованим финансијским извјештајима износи 577.9 милиона КМ.

Република

Посматрајући буџет Републике у ужем смислу (ГКТ – фонд 01) у 2019. години остварен је суфицит у износу од 77.7 милиона КМ (укључујући укалкулисане обавезе за које нису постојала расположива буџетска средства, а евидентиране су на контима групе 47), док је на нивоу ГКТ Републике на свим фондовима износио 29.2 милиона КМ (укључујући укалкулисане обавезе за које нису постојала расположива буџетска средства, а евидентиране су на контима групе 47). Очекивао се наставак стабилног кретања привредног раста по стопи од 3.5%, као резултат одрживог раста домаће тражње, лаганог опоравка извозне тражње и позитивног ефекта инвестиција. Буџетом Републике Српске за 2020. годину, који је усвојен на Осмој посебној сједници Народне Скупштине, одржаној 18. децембра 2019. године, планиран је буџетски суфицит у износу од 20.1 милион КМ. Међутим, због свих дешавања у 2020. години која су довела до промјена у структури и висини буџетских средстава и буџетских издатака, као и промјене приоритета који се финансирају из буџетских средстава, два пута је рађен ребаланс буџета. Другим ребалансом буџета Републике Српске, који је усвојен на Тринаестој редовној сједници, одржаној 2. децембра 2020. године, пројектовани дефицит износио је 393.8 милиона КМ (фонд 01). На крају 2020. године извршење буџета у ужем смислу (фонд 01) има за резултат буџетски дефицит од 333.4 милиона КМ, односно увећан за 17.2 милиона КМ укалкулисаних обавеза износи 350.6 милиона КМ и за 11% је мањи од пројектованог.

На нивоу ГКТ Републике, узимајући у обзир све фондове и укалкулисане обавезе, у 2020. години остварен је текући дефицит од 491.7 милиона КМ.

Утврђени текући дефицит за ниво Републике (ГКТ + ВБК) износи 521.1 милион КМ.

Буџетски дефицит (фонд 01) који је исказала Република је посљедица смањених прихода због пада економске активности с једне стране, а повећаног издвајања за реализацију пакета мјера у борби против COVID-19, с друге стране.

Дефицит на осталим рачуноводственим фондовима (02–05) посљедица је финансирања текућих расхода и издатака за нефинансијску имовину из текућих примитака од финансијске имовине и задуживања или (и) прихода и примитака ранијег периода (тј. смањење салда новчаних средстава с почетка периода).

Извршена је корекција дефицита за укалкулисане обавезе за које нису постојала расположива буџетска средства, а евидентиране су на контима расхода обрачунског

карактера (због техничке немогућности уноса у систем трезора на контима расхода) на фонду 01 и 02, у укупном износу од 17.5 милиона КМ.

У 2020. години кроз извјештаје буџетских корисника који посједују властите рачуне и послују изван трезора исказан је дефицит у износу од 29.4 милиона КМ (од тога на фонду 02 – 11.5 мил. КМ и на фонду 05 – 17.0 мил. КМ).

У наставку су наведена најзначајнија одступања извршења у 2020. години у односу на 2019. годину.

Приходи и примици за нефинансијску имовину у 2020. години мањи су за 114.0 милиона КМ у односу на 2019. годину.

Најзначајнији пад прихода у 2020. години забиљежен је на индиректним порезима прикупљеним преко УИО, дивидендама, заосталим обавезама по основу прихода од акциза, порезу на добит и примљеним грантовима:

- **Приходи од индиректних пореза дозначеним од УИО** мањи су за 89.7 милиона КМ, односно за 6% у односу на 2019. годину. Код прихода од индиректних пореза дошло је до пада прихода од свих врста пореза (ПДВ, царина, акциза, путарина), а највећи дио односи се на пад прихода од ПДВ-а на увоз и акцизе на увозне производе, што је последица смањења обима спољнотрговинске размјене због новонастале ситуације.
- **Значајан пад евидентиран је на приходима од дивиденде** у износу од 23.1 милион КМ, односно мањи је за 70% у односу на 2019. годину.
- **Заостале обавезе по основу приходи од акциза** остварене у 2020. години мање су за 13.7 милиона КМ у односу на 2019. годину. Наиме у претходној години уплаћено је 14.8 милиона КМ (а буџету Републике је припало 13.7 милиона КМ) акциза на деривате нафте од „Рафинерије нафте“ а. д. Брод по репрограму обавеза – а репрограм је завршен у 2019. години.
- **Приходи од пореза на добит** смањени су за 11.8 милиона КМ, односно за 5% су мањи у односу на 2019. годину. Уредбом са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских последица насталих усљед болести COVID-19 изазване вирусом Sars-CoV-2 („Службени гласник Републике Српске“, бр. 35/20 и 46/20) прописано је да су правна лица и предузетници, који су усљед мјера за спречавање ширења вируса корона имали потешкоће у пословању, остварили право на одгођено плаћање (до 30. јуна 2020. године) обавеза по основу пореза на добит и свих обавеза по завршном рачуну за 2019. годину, уз могућност плаћања у ратама до краја 2020. године. Међутим, значајно мања наплата прихода од пореза на добит резултат је мањих аконтативних уплата пореза на добит у односу на првобитно очекиване за 2020. годину због смањеног обима пословања привредних субјеката, као и поремећаја достигнутог степена пореске дисциплине због омогућавања одгоде плаћања по годишњој пореској пријави. Посматрајући наплату прихода од пореза на добит по врстама, уочава се да је приход од пореза на добит правних лица резидената Републике Српске имао пад мањи од 1% у 2020. години у односу на 2019. годину. Приход од пореза на добит правних лица нерезидената Републике Српске у посматраном периоду је у паду за чак 72%, а приход од пореза по одбитку страном правном лицу се смањио за 24%.
- **Остварени приходи од дозначених грантова у новцу** мањи су за 26.5 милиона КМ, односно за 30% у односу на 2019. годину.

Расходи и издаци за нефинансијску имовину у 2020. години већи су за 408.9 милиона КМ у односу на 2019. годину.

Највећа повећања на расходовној страни су на субвенцијама, расходима за лична примања запослених, грантовима, дознакама по основу пензија и трансферима између различитих нивоа власти.

Расходи по основу **субвенција** су за 111.4 милиона КМ, односно за 97% већи у односу на 2019. годину.

Најзначајнија разлика на позицији субвенција у 2020. години у односу на 2019. годину је на исплаћеним субвенцијама из Фонда солидарности за обнову Републике Српске, у износу од 55.8 милиона КМ и из Компензационог фонда 37.6 милиона КМ (у 2019. години није било исплаћених субвенција), а односи се на мјере које је Влада предузела на ограничавању економске и социјалне штете настале као посљедица појаве и ширења вируса корона.

У 2020. години Министарство привреде и предузетништва, у складу са Законом о подстицајима у привреди Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 52/19) и Правилником о поступку додјеле подстицаја за повећање плате радника („Службени гласник Републике Српске“, број 106/19), дозначило је субвенције привредним субјектима који су остварили право на име подстицаја за повећање плата радника, у износу од 8.0 милиона КМ. Исплата субвенција по овом основу није било у 2019. години.

У складу са Правилником о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села („Службени гласник Републике Српске“, бр. 7/20 и 24/20) и Ребалансом буџета, Агенција за аграрна плаћања је у 2020. години исплатила 4.0 милиона КМ више подстицаја у односу на 2019. годину.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је на позицији субвенција у 2020. години у односу на 2019. годину издвојило више 6.6 милиона КМ.

Расходи за лична примања запослених већи су за 80.9 милиона КМ у односу на 2019. годину, што је произашло из Закона о измјенама и допунама Закона о платама („Службени гласник Републике Српске“, број 105/19)².

Биљежимо и раст расхода по основу **грантова** у износу од 36.5 милиона КМ, односно за 35% су већи у односу на 2019. годину.

У 2020. години значајно већа средства, у износу од 18.5 милиона КМ, дозначена су Универзитетско-клиничком центру Републике Српске (у 2020. години дозначено им је 30.0 милиона КМ) с циљем обезбјеђења континуираног пословања и неометаног пружања здравствене заштите становништву, у складу са одлукама Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 7/20, 34/20, 69/20, 101/20, 111/20, 122/20, 130/20 и 2/21),

Министарству финансија и трезора БиХ дозначен је грант од Министарства здравља и социјалне заштите, у износу од 5.8 милиона КМ, за финансирање набавке вакцина против COVID-19 путем COVAX инструмента, у складу са Одлуком Владе Републике Српске, („Службени гласник Републике Српске“, број 11/21).

² Закони о измјенама и допуни Закона о платама запослених – у органима управе Републике Српске, у Министарству унутрашњих послова Републике Српске, у институцијама правосуђа Републике Српске, у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској, у области високог образовања и студентског стандарда Републике Српске и у јавним службама Републике Српске.

Институту за јавно здравство Републике Српске од Министарства здравља и социјалне заштите дозначен је грант у износу од 8.9 милиона КМ, у сврху спречавања и сузбијања појаве вируса COVID-19, у складу са одлукама Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 34/20 и 49/20).

Дознаке по основу пензијског осигурања у 2020. години веће су за 5% у односу на 2019. години или номинално за 55.9 милиона КМ. У односу на претходну годину дознаке на име социјалне заштите су се повећале усљед повећања броја корисника у односу на претходну годину, као и редовног усклађивања општег бода и пензија за 3.11%.

Расходи по основу **трансфера између различитих јединица власти** у односу на претходну годину већи су за 36%, односно 116.7 милиона КМ. Наиме, током 2020. године вршени су значајни трансфери из Фонда солидарности за обнову Републике Српске и Компензационог фонда Републике Српске према Фонду здравственог осигурања и јединицама локалних самоуправа, у оквиру мјера ублажавања негативних посљедица пандемије COVID-19.

- Трансфери јединицама локалне самоуправе већи су за 32.8 милиона КМ, односно за 51% у односу на 2019. годину. Република је из Фонда солидарности за обнову Републике Српске исплатила 30.4 милиона КМ јединицама локалних заједница ради санације посљедица и потешкоћа насталих усљед ширења заразне болести изазване вирусом корона, у складу са Закључком Управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске, број: 04.ФС/414-63/20.
- Трансфери фондовима обавезног социјалног осигурања већи су за 99.6 милиона КМ, односно за 85% у односу на 2019. годину. У 2020. години ФЗО Републике Српске дозначено је 95.7 милиона КМ више у односу на 2019. годину (са фонда 01 дозначено је више 48.5 милиона КМ, а односи се на финансирање обавеза по основу права на здравствену заштиту, у складу са Законом о здравственом осигурању и Закључком Владе број 04/1-012-2-735/20 од 6. 3. 2020. године, а са осталих фондова 02–05 исплаћено је више 47.1 милион КМ по основу ковида), Фонду дјечије заштите за 1.0 милион КМ више, а Републичком заводу за запошљавање 2.9 милиона КМ више у односу на средства дозначена у 2019. години.

Издаци за нефинансијску имовину већи су за 9.2 милиона КМ, односно за 5% у односу на 2019. годину. Најзначајнија разлика исказана је на Јавним инвестицијама, у износу од 9.2 милиона КМ. Јавне инвестиције вршене су у складу са Одлукама о одређивању приоритетних пројеката из Програма јавних улагања Републике Српске за финансирање из Буџета у 2020. години, са расподјелом средстава („Службени гласник Републике Српске“, бр. 7/20, 15/20, 28/20, 34/20, 38/20 52/20, 59/20, 66/20, 77/20, 84/20, 93/20, 104/20, 112/20 и 124/20).

На крају 2020. године, кад сумирамо издвајања на расходној страни, имали смо значајно већа ванредна улагања у здравствени сектор и трошкове по основу мјера које је предузела Влада на ограничавању економске и социјалне штете узроковане ширењем вируса корона (COVID-19). По основу мјера које су спроведене у 2020. години издвојено је:

- 15.0 милиона КМ из буџетских средстава – (фонд 01),
- 19.1 милион КМ из донаторских средстава Владе Републике Србије – (фонд 03),
- 10.0 милиона из средстава приватизације и сукцесије – (фонд 04),

- 118.5 милиона КМ из Фонда солидарности за обнову Републике Српске³ и
- 61.4 милиона КМ из Компензационог фонда⁴.

Из буџетских средстава – (са фонда 01)

- Министарству финансија и трезора БиХ дозначен је грант од Министарства здравља и социјалне заштите у износу од 5.8 милиона КМ, за финансирање набавке вакцина против COVID-19 путем COVAX инструмента, у складу са Одлуком Владе Републике Српске, („Службени гласник Републике Српске“, број 11/21);
- Институту за јавно здравство Републике Српске дозначен је грант од Министарства здравља и социјалне заштите у износу од 8.9 милиона КМ, у сврху спречавања и сузбијања појаве вируса COVID-19, у складу са одлукама Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 34/20 и 49/20);
- ЈЗУ Дом здравља Бања Лука дозначен је грант од Министарства здравља и социјалне заштите у износу од 0.1 милион КМ (150,000 КМ), у сврху спречавања и сузбијања појаве вируса COVID-19, у складу са одлуком 04/1-012-2-97/21 од 28. 1. 2021. године и
- Болници Врачеви Бијељина дозначен је грант од Министарства здравља и социјалне заштите у износу од 0.2 милиона КМ, у сврху спречавања и сузбијања појаве вируса COVID-19, у складу са одлуком 04/1-012-2-2646/20 од 1. 10. 2020. године.

Из донаторских средстава Владе Србије – (фонд 03)

- Трансфери Фонду здравственог осигурања Републике Српске из донаторских средстава Владе Србије у износу од 11.2 милиона КМ. Средства су дозначена Фонду за потребе набавке средстава за одржавање хигијене, медицинских средстава и заштитне опреме за потребе здравственог система Републике Српске, у складу са одлукама Владе Републике Српске, бр. 04/1-012-2-936/20 од 26. 3. 2020. године, 04/1-012-2-1004/20 од 9. 4. 2020. године и 04/1-012-2-1084/20 од 16. 4. 2020. године („Службени гласник Републике Српске“, бр. 29/20, 38/20 и 71/20);
- Грант ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске из донаторских средстава Владе Србије у износу од 6.2 милиона КМ. Средства су дозначена Институту за спровођење мјера на спречавању и сузбијању заразне болести изазване вирусом корона, у складу са Одлуком Владе Републике Српске, број: 04/1-012-2-979/20 од 2. 4. 2020. године;
- Грант у износу од 1.1 милион КМ који је Министарство здравља и социјалне заштите из донаторских средстава Владе Србије усмјерило на реализацију Споразума о међусобним правима и обавезама, у вези са набавком вакцина путем Механизма за глобални приступ вакцини за спречавање COVID-19, у складу са Одлуком Владе Републике Српске, број: 04/1-012-2-2646/20 од 1. 10. 2020. године;
- Грант у износу од 0.3 милиона КМ ЈЗУ Дом здравља Бијељина и
- Грант у износу од 0.3 милиона КМ ЈЗУ Завод за физикалну медицину и рехабилитацију Др Мирослав Зотовић.

³ Фонд солидарности је у 2020. години добио трансфер са Остале буџетске потрошње (фонд 01) у износу од 110.4 милиона КМ.

⁴ Компензациони фонд је у 2020. години добио трансфер са Остале буџетске потрошње (фонд 01) у износу од 61.4 милиона КМ.

Из средстава приватизације и сукцесије – (фонд 04)

- Исплата средстава Фонду за развој и запошљавање Републике Српске а. д. Бања Лука у износу од 10.0 милиона КМ, с циљем ублажавања утицаја и санирања посљедица изазваних појавом пандемије вируса COVID-19 у Републици Српској, у складу са одлукама Владе Републике Српске, бр. 04/1-012-2-1821/20 од 9. 7. 2020. године и 04/1-012-2-2517/20 од 17. 9. 2020. године.

Из Фонда солидарности издвојено је 118.5 милиона КМ, а од тога:

- 43.6 милиона КМ привредним субјектима за ублажавање економских посљедица насталих усљед болести COVID-19 (по основу пореза и доприноса за март, те плата, пореза и доприноса за април 2020. године), према уредбама са законском снагом („Службени гласник Републике Српске“, бр. 35/20, 46/20 и 54/20);
- 30.4 милиона КМ јединицама локалних заједница ради санације посљедица и потешкоћа насталих усљед ширења заразне болести изазване вирусом корона, у складу са Закључком Управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске, број: 04.ФС/414-63/20 од 22. 6. 2020. године;
- 18.3 милиона КМ једнократне новчане помоћи запосленим⁵ због посебно отежаних услова рада узрокованих дјеловањем вируса корона (COVID-19), а према одлукама Владе Републике Српске;
- 24.3 милиона КМ Фонду здравственог осигурања Републике Српске за набавку медицинске опреме, медицинских средстава и заштитне опреме за потребе здравственог система Републике Српске, према закључцима Управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске, бр. 04-ФС/414-22/20 од 16. 4. 2020. године и 04/ФС-414-17/20 од 16. 4. 2020. године;
- 1.5 милиона КМ за набавку респиратора који су неопходни за лијечење пацијената заражених вирусом корона, из Фонда солидарности за обнову Републике Српске, према Закључку Управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске, број: 04-ФС/414-16/20 од 16. 4. 2020. године;
- 0.3 милиона КМ једнократне новчане помоћи удружењима из Фонда солидарности за обнову Републике Српске и
- 0.1 милион КМ осталих исплата (Студентском центру „Никола Тесла“ Бања Лука и Медицинском факултету Бања Лука)⁶ из Фонда солидарности за обнову Републике Српске.

Из Компензационог фонда издвојено је 61.4 милиона КМ, а од тога:

- 24.0 милиона КМ пословним субјектима и предузетницима у сврху финансијске помоћи ради санирања посљедица изазваних вирусом корона (за мјесеце април и мај 2020. године), према Уредби⁷ и закључцима Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, бр. 04.КФ/414-144/20 од 6. 8. 2020. године, 04.КФ/414-95/20 од 14. 7. 2020. године и 04.КФ/414-149/20 од 6. 8. 2020. године, 04.КФ/414-226/20⁸ од 15. 10. 2020. године, 04.КФ-414-258/20⁹ од 27. 10. 2020. године;

⁵ Запосленим у јавним здравственим установама, медицинским радницима у Казнено-поправним заводима, МУП-у РС, Републичкој управи цивилне заштите, Комуналној полицији, Републичкој управи за инспекцијске послове.

⁶ Закључак Управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске, број 04.ФС-414-20/20 од 16. 4. 2020. године.

⁷ Уредба о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих усљед болести COVID-19 изазване вирусом Sars-Cov-2 („Службени гласник Републике Српске“, бр. 35/20 и 46/20)

⁸ Привредном друштву „Орао“ а. д. Бијељина за санирање штетних посљедица пандемије вируса корона.

⁹ Исплата средстава предузећу „Алфа“ Модрича за санирање штетних посљедица пандемије вируса корона.

- 2.0 милиона КМ средства дозначена привредним субјектима за подршку инвестиционим пројектима у условима пословања изазваним пандемијом вируса корона, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-232/20 од 5. 10. 2020. године,
- 1.3 милиона КМ исплата средстава у сврху финансијске помоћи за санирање посљедица изазваних вирусом корона (SARS-CoV-2) по основу искоришћених туристичких ваучера, у складу са Уредбом¹⁰ и закључцима Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, бр. 04.КФ/414-148/20 од 6. 8. 2020. године и 04.КФ/414-201/20 од 18. 9. 2020. године;
- 0.9 милиона КМ исплата средстава привредним субјектима у области међународног превоза лица, према Уредби¹¹ и закључцима Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, бр. 04.КФ-414-249/20 од 27. 10. 2020. године и 04/КФ-414-292/20 од 3. 12. 2020. године;
- 3.0 милиона КМ за хитни интервентни откуп јунади и свиња, а у сврху финансијске помоћи узгајивачима и прерађивачима за санирање посљедица изазваних вирусом корона, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-145/20 од 6. 8. 2020. године;
- 2.0 милиона КМ исплата средстава за хитни интервентни откуп произведеног поврћа, с циљем спречавања даљих поремећаја на тржишту, а ради ублажавања посљедица пандемије вируса корона за 2020. годину, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-147/20 од 6. 8. 2020. године;
- 5.0 милиона КМ исплата средстава за подршку капиталним инвестицијама у пољопривредној производњи, у сврху финансијске помоћи произвођачима и прерађивачима за санирање посљедица изазваних вирусом корона, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-195/20 од 14. 9. 2020. године;
- 11.6 милиона КМ исплата Фонду здравственог осигурања за набавку личне заштитне опреме за потребе јавних здравствених установа и институција здравственог система Републике Српске, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-162/20 од 18. 8. 2020. године;
- 1.6 милиона КМ исплата средстава Универзитетско-клиничком центру Републике Српске за реализацију пројекта санације и дјелимичне адаптације Старе хирургије за привремену COVID-19 болницу, у складу са Закључком Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-92/20 од 14. 7. 2020. године;
- 0.7 милиона КМ исплата средстава ЈЗУ Болница „Свети Врачеви“ Бијељина за проширење капацитета као одговор на болест COVID-19, у складу са Закључком Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-143/20 од 6. 8. 2020. године;
- 0.6 милиона КМ исплата средстава ЈЗУ Универзитетска болница Фоча за обезбјеђење COVID-19 одјељења са пратећим дијагностичким службама, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-200/20 од 18. 9. 2020. године;

¹⁰ Уредба о условима и начину коришћења туристичких ваучера у угоститељским објектима („Службени гласник Републике Српске“, број 51/20).

¹¹ Уредба о поступку додјеле средстава привредним субјектима у области међународног превоза лица у друмском саобраћају и пружању аеродромских услуга за санирање финансијског губитка због посљедица пандемије вируса короне („Службени гласник Републике Српске“, број 98/20).

- 0.3 милиона КМ исплата средстава ЈЗУ Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију „Мљечаница“ Козарска Дубица за санацију пословања, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-264/20 од 5. 11. 2020. године;
- 0.3 милиона КМ исплата средстава ЈЗУ Болница „Свети апостол Лука“ Добој за набавку роба и радова за проширење капацитета (изградња кисеоничке станице), према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-265/20 од 5. 11. 2020. године;
- 1.2 милиона КМ исплата средстава Институту за јавно здравство Републике Српске за потребе набавке 25.000 комада тестова и RT-PCR апарата за доказивање SARS-CoV-2 и 25.000 екстракција, у складу са Закључком Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-93/20 од 14. 7. 2020. године;
- 2.2 милиона КМ исплата средстава Институту за јавно здравство Републике Српске за набавку директних антигенских тестова за доказивање SARS-CoV-2, у складу са Закључком Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-142/20 од 6. 8. 2020. године;
- 0.2 милиона КМ исплата средстава Институту за јавно здравство Републике Српске за суфинансирање набавке 20.000 доза четворовалентне вакцине против грипа, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-193/20 од 14. 9. 2020. године;
- 1.8 милиона КМ исплата Институту за јавно здравство за набавку 90.000 RT-PCR тестова, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-328/20 ОД 29. 12. 2020. године;
- 0.2 милиона КМ исплата средстава Медицинском факултету Универзитета у Бањој Луци за набавку два ELISA анализатора и других инструмената потребних за спровођење истраживања „Национална студија серопреваленције COVID-19 инфекције у популацији Републике Српске“, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-197/20 од 14. 9. 2020. године;
- 0.1 милион КМ за бруто плате ангажованим докторима медицине на одређено вријеме у току пандемије изазване вирусом SARS-CoV-2, према Закључку Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-319/20 од 29. 12. 2020. године;
- 0.4 милиона КМ исплата средстава Републичкој управи цивилне заштите, за набавку контејнера за потребе јавних здравствених установа, према закључцима Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, бр. 04.КФ-414-257/20 од 27. 10. 2020. године и 04.КФ-414-299/20 од 3. 12. 2020. године;
- 0.2 милиона КМ исплата средстава Центру за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида а. д. Бања Лука, ради санирања посљедица изазваних вирусом корона, у складу са Закључком Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, број: 04.КФ/414-96/20 од 14. 7. 2020. године и
- 1.8 милиона КМ на име измирења обавеза васпитно-образовних установа према добављачима за набавку хигијенских и дезинфекционих средстава, према закључцима Управног одбора Компензационог фонда Републике Српске, бр. 04.КФ/414-231/20 од 5. 10. 2020. године и 04.КФ/414-293/20 од 3. 12. 2020. године.

У 2020. години из Фонда солидарности и Компензационог фонда по основу COVID-19 укупно је исплаћено 179.9 милиона, што се одразило на повећање субвенција за 93.4

милиона КМ, грантова за 11.3 милиона КМ, трансфера јединицама локалне самоуправе за 27.5 милиона КМ и трансфера фондовима социјалног осигурања за 35.9 милиона КМ.

Јединице локалне самоуправе

У упоредном прегледу остварених прихода и примитака, те расхода и издатака за 2019. годину (Табела 4) и 2020. годину (Табела 5), остварени текући дефицит јединица локалне самоуправе (збирно) у 2020. години већи је за 74.6 милиона КМ у односу на остварени текући дефицит у претходној години.

Табела 4. Преглед прихода/примитака и расхода/издатака за 2019. годину

А. ПРИХОДИ ЈЛС фонд 01–05	702.1
Б. ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ЈЛС фонд 01–05	12.2
УКУПНО А + Б	714.3
В. РАСХОДИ ЈЛС фонд 01–05	559.1
Г. ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ЈЛС фонд 01–05	165.2
УКУПНО (В + Г)	724.3
ТЕКУЋИ ДЕФИЦИТ/СУФИЦИТ (ЗБИРНО ЈЛС)	□ 10.0

Табела 5. Преглед прихода/примитака и расхода/издатака за 2020. годину

А. ПРИХОДИ ЈЛС фонд 01–05	711.3
Б. ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ЈЛС фонд 01–05	15.5
УКУПНО А + Б	726.8
В. РАСХОДИ ЈЛС фонд 01–05	589.3
Г. ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ЈЛС ФОНД 01–05	222.1
УКУПНО (В + Г)	811.4
ТЕКУЋИ ДЕФИЦИТ/СУФИЦИТ (ЗБИРНО ЈЛС)	-84.6

Збирно посматрано, јединице локалних самоуправа су у 2020. години исказале дефицит од 84.6 милиона КМ, при томе 41 општина је исказала дефицит у укупном износу од 97.0 милиона КМ, док су 23 општине исказале суфицит у укупном износу од 12.4 милиона КМ.

Најзначајнији пад прихода у 2020. години у односу на 2019. годину забиљежен је на сљедећим ставкама: приходи од индиректних пореза у износу од 14.5 милиона КМ, приходи од пореза на непокретности у износу од 3.8 милиона КМ, непорески приходи (комуналне накнаде, таксе и накнаде по разним основама) у износу 15.5 милиона КМ.

Код прихода од индиректних пореза дошло је до пада прихода свих врста пореза (ПДВ, царина, акциза, путарина), док се највећи дио односи на пад прихода од ПДВ-а на увоз и акцизе на увозне производе, што је последица смањења обима спољнотрговинске размјене због новонастале ситуације изазване пандемијом вируса корона. Пад прихода од индиректних пореза био би и већи да нису усвојена друга привремена поравнања прихода између корисника расподјеле индиректних пореза са Јединственог рачуна УИО

за период 2012. и 2014–2019. година, као и прво привремено поравнање за 2020. годину, на основу којих је јединицама локалних самоуправа припало укупно 13.2 милиона КМ у 2020. години.

Као мјера помоћи привреди и становништву усљед пандемије вируса корона, рок за плаћање прве рате пореза на непокретност продужен је са 30. јуна до 30. септембра 2020. године (најкасније), док је рок за плаћање друге рате продужен са 30. септембра до 31. децембра 2020. године. Због омогућавања одгоде плаћања овог пореза дошло је до поремећаја достигнутог степена пореске дисциплине и прелијевања дијела прихода из 2020. године у 2021. годину.

Поред мјера Владе Републике Српске за ублажавање негативних ефеката насталих усљед пандемије вируса корона, у току 2020. године јединице локалних заједница доносиле су и своје мјере помоћи привредним субјектима који су претрпјели штету. Поменуте мјере већином се односе на пролонгирање или ослобађање од плаћања непореских прихода (комуналне накнада, такса и накнада по разним основама) јединица локалне самоуправе.

На страни расхода и издатака значајно повећање се биљежи на расходима за лична примања запослених у износу од 16.2 милиона КМ. Повећању поменутих расхода претходиле су измјене и допуне Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 20/17, 86/18 и 19/21), те повећање броја запослених и увођење два дома здравља у трезор јединица локалне самоуправе. Повећани су и расходи по основу субвенција, грантова и дознака на име социјалне заштите, а основни узрок је санирање посљедица изазваних вирусом корона. Издаци за нефинансијску имовину су у односу на 2019. годину повећани за 57.2 милиона КМ.

Фондови социјалне сигурности

У упоредном прегледу остварених прихода и примитака, те расхода и издатака за 2019. годину (Табела 6) и 2020. годину (Табела 7) фондова социјалне сигурности, остварени текући суфицит (збирно) у 2020. години мањи је за 8.5 милиона КМ у односу на остварени текући суфицит у претходној години. Узроци раста прихода од доприноса (а који су у коначници и допринијели остварењу поменутог суфицита) у 2020. години у односу на 2019. годину су због раста просјечне плате након опорезивања у Републици Српској, што је великим дијелом резултат примјене Закона о подстицајима у привреди Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/19 и 78/20) и повећања плата у јавној управи од почетка 2020. године (прије пандемије), као и очување радних мјеста и плата радника током пандемије примјеном мјера Владе Републике Српске за помоћ привреди. Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, просјечна плата након опорезивања у Републици Српској износила је 956 КМ у 2020. години и већа је за 50 КМ или 5.5% у односу на просјечну плату након опорезивања у 2019. години, када је износила 906 КМ. Просјечан број запослених је износио 274.227 у 2020. години, док је у 2019. години износио 272.366, што представља раст од 0.7%.

Табела 6. Приходи/примици и расходи/издаци фондова социјалног осигурања у 2019. години

А. П Р И Х О Д И фонд 01–05	840.1
Б. ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ фонд 01–05	0.0
УКУПНО А + Б	840.1
В. Р А С Х О Д И фонд 01–05	730.9
Г. ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ фонд 01–05	70.8
УКУПНО (В + Г)	801.7
ТЕКУЋИ СУФИЦИТ (ЗБИРНО ФОНДОВИ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА)	38.4

У 2019. години, буџетски суфицит је остварен код сва четири фонда обавезног социјалног осигурања у износу од 38.4 милиона КМ (Фонд здравственог осигурања Републике Српске 18.5 милиона КМ, ЈУ Јавни фонд за дјечију заштиту 11.5 милиона КМ, ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске 2.4 милиона КМ и Фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења и повреда дјете у иностранству 6.0 милиона КМ).

Табела 7. Приходи/примици и расходи/издаци фондова социјалног осигурања у 2020. години

А. П Р И Х О Д И фонд 01–05	962.6
Б. ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ фонд 01–05	0.0
УКУПНО А + Б	962.6
В. Р А С Х О Д И фонд 01–05	788.0
Г. ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ фонд 01–05	144.7
УКУПНО (В + Г)	932.7
ТЕКУЋИ ДЕФИЦИТ/СУФИЦИТ (ЗБИРНО ФОНДОВИ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА)	29.9

Збирно посматрано, фондови социјалне сигурности су у 2020. години остварили суфицит у износу од 29.9 милиона КМ. Буџетски суфицит у 2020. години остварили су Фонд здравственог осигурања Републике Српске и Фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења и повреда дјете у иностранству у износу 45.5 милиона КМ, а ЈУ Јавни фонд за дјечију заштиту и ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске остварили су буџетски дефицит у износу од 15.6 милиона КМ.

Дефицит остварен код поменутих фондова обавезног социјалног осигурања покривен је из средстава која су остварена расподјелом суфицита из 2019. године и неутрошених намјенских средстава из претходних година.

МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ У ПЕРИОДУ 2020–2023. ГОДИНА

Макроекономски показатељи у 2020. години

Највећи утицај на привредна кретања у 2020. години свакако је имала криза изазвана појавом вируса корона (COVID-19), која је проузроковала многобројне мјере „закључавања“ и ограничења на глобалном нивоу, те имала веома негативне

импликације на привредне активности у свијету, региону, па тако и Републици Српској, као малој и отвореној економији. Током 2020. године, усљед пада привредне активности у земљама главним спољнотрговинским партнерима Републике Српске, дошло је до пада спољне тражње и смањења спољнотрговинске размјене Републике Српске, што је довело до смањења активности код извозно оријентисаних грана прерађивачке индустрије. Надаље, негативни ефекти на домаћу привреду евидентни су кроз смањење крајње потрошње, односно домаће тражње, што се одразило и на кретање цијена и највећим дијелом утицало на појаву дефлације. Истовремено, с циљем ублажавања негативних ефеката рестриктивних мјера „затварања“, Влада Републике Српске спровела је мјере подршке привреди и мјере заштите здравља становништва, што је кроз повећање јавних расхода и смањења буџетских прихода утицало на фискалну позицију земље и као посљедицу имало повећање консолидованог дефицита на 5.7% БДП-а и раст јавног дуга за 5.3 п. п. на 42.9% БДП-а.

Према процјени Републичког завода за статистику Републике Српске (РЗС РС), просјечна стопа пада БДП-а за четири квартала 2020. године у Републици Српској¹² износила је 2.8% (квартално: QI = 1.5%; QII = -6.8%; QIII = -3.4% и QIV = -2.4%). Индустриска производња¹³, чије учешће у БДП-у Републике Српске се процењује на 19.0%, након неколико узастопних година раста, у 2020. години биљежи просјечно годишње смањење од 6.7%. Смањење укупног обима индустријске производње било је праћено и смањењем броја запослених у индустрији од 1.5%. Такође, промет индустрије смањен је за 7.2%, чему је највећи допринос дало смањење промета Енергије. Посматрано по тржиштима, промет индустрије на домаћем тржишту смањен је за 14.9%, док је промет на иностраном тржишту био мањи за 0.6%. Република Српска, такође, биљежи и пад просјечних годишњих цијена од 1.2%. Најзначајнији допринос паду цијена дао је одјељак Превоз (цијене су ниже за 9%) и одјељак Одјећа и обућа (цијене су ниже за 10%). И поред негативних ефеката пандемије вируса, ситуацију на тржишту рада карактеришу релативно повољна кретања, и то повећање броја запослених и смањења броја незапослених лица. Просјечан број запослених лица повећан је за 0.7% на годишњем нивоу и износио је 274.227 лица. Такође, још једна потврда добрих резултата на тржишту рада су и подаци ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, према којима је просјечан број незапослених лица на годишњем нивоу смањен за 3.6% или 3.201 лице и износио је 86.695 лица. Према подацима из Анкете о радној снази у 2020. години¹⁴, стопе запослености и незапослености на годишњем нивоу повећане су и износе 45.5% и 12.9%, респективно. Када је ријеч о платама и пензијама, позитиван тренд раста настављен је и у 2020. години. Просјечна плата након опорезивања (нето плата) износила је 956 КМ, док је просјечна пензија износила 394 КМ. Остварени обим спољнотрговинске размјене робе у Републици Српској износио је 7.9 млрд. КМ, што представља номинално смањење од 6.3% у односу на претходну годину. Номинално смањење извоза износило је 6.2%, док је увоз смањен за 6.5%, чиме је настављен тренд из 2019. године. Такође, учешће извоза и увоза роба у односу на БДП износило је 30.7% и 40.6%, што је мање за 1.3 п. п. и 1.9 п. п. респективно.

¹² Процјена РЗС РС, Саопштење број 96/21 од 31. 3. 2021. године.

¹³ Области Б, Ц, Д и Е – Вађење руда и камена, Прерађивачка индустрија, Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине.

¹⁴ РЗС РС, Саопштење број/No. 419/21 од 20. 5. 2021. године.

Текућа макроекономска кретања и изгледи за период 2021–2023. година

Расположиви макроекономски показатељи за прва четири мјесеца 2021. године на глобалном нивоу указују на стабилизацију привреде. Полазећи од претпоставке да ће се овај тренд наставити у земљама ЕУ, може се очекивати опоравак и јачање извозне тражње која ће имати позитиван утицај на раст извоза, а тиме и на економију Републике Српске. Ово ће се даље одразити на остале сегменте привреде кроз повећање производње, потрошње, инвестиција, а тиме и увоза. Наиме, опоравак производње и измјене пореских закона и закона о платама у јавном сектору довешће до повећања зарада запослених, који ће уз раст прилива из иностранства омогућити повећање приватне потрошње. С друге стране, наставак борбе са пандемијом вируса корона и процеса вакцинације захтијеваће даљу подршку здравственом сектору, али и привреди, што ће бити притисак на јавну потрошњу и повећање јавног дуга. Ипак очекује се мања јавна потрошња него претходне године. Претпоставка је да ће опоравак спољнотрговинске размјене имати значајан допринос расту БДП-а због бржег раста извоза у односу на увоз. Најављене јавне инвестиције такође ће се позитивно одразити на повећање производње и потрошње, те допринијети расту БДП-а.

Надаље, индустријска производња забиљежила је просјечно повећање од 14.3%. Највећи допринос повећању укупне индустријске производње дало је подручје Прерађивачка индустрија, која биљежи раст од 15.7%¹⁵. У истом периоду, забиљежено је смањење броја запослених у индустрији од 3.0%. Промет индустрије за прва четири мјесеца 2021. године већи је за 14.6% у односу на исти период претходне године, чему је највише допринијело повећање промета Интермедијарних производа. Посматрано по тржиштима, промет на домаћем тржишту већи је за 9.5%, док је промет на иностраном тржишту већи за 19.6%. Очекује се наставак позитивног тренда у индустријској производњи до краја године.

У складу са наведеним, очекује се да ће Република Српска у 2021. години остварити раст од 4.5%. Посматрајући структуру БДП-а према групама дјелатности, а полазећи од ниске основице у претходној години, у 2021. години очекује се раст у готово свим групама дјелатности. Највећи раст очекује се у групи (В, С, D, Е) Индустрија (посебно прерађивачкој) и група (G, H, I) Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; саобраћај и складиштење; дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство, које су биле највише погођене у претходној години. Пројектоване стопе привредног раста у 2022. и 2023. години износе 4.5% и 4.0%, а остварење пројекција у условима неизвјесности подложно је углавном спољним ризицима. Ипак, очекује се даљи опоравак привредне активности, уз позитиван допринос потрошње и инвестиција.

У периоду јануар–април 2021. године, у поређењу са истим периодом претходне године, цијене су просјечно ниже за 0.9%. Имајући у виду процијењени раст цијена сирове нафте на свјетском тржишту (око 35%¹⁶) и раст цијена хране на свјетском тржишту у 2021. години, те могући раст цијена одређених производа услед ограничених могућности испоруке, очекује се да ће цијене у Републици Српској просјечно порастати за 0.6%. Према предвиђањима Свјетске банке за 2022. годину, цијена сирове нафте ће порастати за 7%, док ће цијене хране имати раст од 0.8%. Полазећи од наведеног и претпоставке да ће регулисане цијене у Републици Српској остати на истом нивоу, те узимајући у обзир

¹⁵ На повећање производње у Прерађивачкој индустрији од 15.7% највише је утицало повећање производње у области Производња намјештаја (50.9%), Производња готових металних производа, осим машина и опреме која је остварила раст од 21.8%, као и повећање производње у области Производња коже и производа од коже (24.4%).

¹⁶ www.worldbank.org, Commodity Markets Outlook, April 2021.

очекивани раст плата и потрошње, процјењује се да ће просјечне потрошачке цијене у 2022. и 2023. години порастати за 0.9% и 1.0%, респективно.

Просјечан број незапослених за прва четири мјесеца износи 81.516 лица, што је за 5.9% мање у односу на исти период претходне године када је било 87.017 незапослених. Број лица брисаних са евиденције Завода ради запослења износи 9.260 лица и већи је за 1.3% у односу на исти период 2020. године. Када је у питању стопа незапослености, пројектоване стопе се крећу од 12.2% за 2021. годину до 10.6% у 2023. години. У вријеме израде документа није објављен податак о броју запослених¹⁷, закључно са мартом 2021. године. Уз наставак тренда смањења броја незапослених очекује се и наставак тренда раста запослених.

За период јануар–април 2021. године просјечна плата након опорезивања износи 975 КМ, што представља номинални раст од 3.4% на годишњем нивоу. За наредни период очекује се благи раст плата, тако да ће се плата након опорезивања кретати у распону од 1,002 КМ у 2021. до 1,058 КМ у 2023. години. Тренд раста пензија се наставља и у 2021. години када је за прва четири мјесеца исплаћена просјечна пензија у износу од 406 КМ и у односу на исти период претходне године номинално је већа за 3.1%.

У периоду јануар–април 2021. године дошло је до позитивних кретања у спољнотрговинској размјени Републике Српске, при чему је обим спољнотрговинске размјене повећан за 19.1% у односу на исти период 2020. године. Значајнији раст извоза (24.9%) у односу на раст увоза (14.8%) резултирао је већом покривеношћу увоза извозом, који износи 81.9%. Истовремено, спољнотрговински дефицит износи 288.3 милиона КМ. До краја 2021. године процјењује се раст извоза роба од 19.6% и раст увоза роба од 8%. У периоду 2022–2023. година очекује се наставак раста извоза роба од 7.6% и 5.8% респективно, као и раста увоза роба од 6.8% и 5.6% респективно.

МЈЕРЕ И РОКОВИ

У наредном периоду потребно је да Влада Републике Српске предузме мјере које ће с једне стране довести до раста прихода, а с друге стране утицати на смањење расхода, како би се постепено успоставило поштовање фискалног правила везаног за консолидовани буџетски дефицит.

Расположиви макроекономски показатељи за прва четири мјесеца 2021. године у Републици Српској, али и на глобалном нивоу, указују на стабилизацију привреде. Упоредо са **постепеним опоравком привреде** током наредног периода, може се очекивати и постепени раст прихода. Такође, потребно је додатно убрзати активности везане за побољшање **пореске дисциплине и сузбијање сиве економије**, што ће довести до боље наплате јавних прихода.

Неодложна потреба значајног унапређења пословног окружења и амбијента за привлачење нових инвестиција, како страних тако и домаћих, захтијева преиспитивање постојећег великог броја **пореских и непореских давања**. Од почетка 2021. године извршено је растерећење привреде кроз смањење и укидање појединих непореских давања (поједине административне таксе, комуналне таксе, судске таксе и посебне републичке таксе), што ће имати позитиван утицај на пословање привредних субјеката, а самим тим и раст пореских прихода. У наредном периоду и даље ће се спроводити анализе оптерећености привреде и становништва пореским и непореским давањима са приједлозима њиховог смањења, укидања или другачијег обрачуна. Такође, Влада Републике Српске определијелена је да изврши поједностављење појединих **административних процедура**, односно смањење трошкова и времена у поступцима

¹⁷ Према Календару публикација РЗС РС, подаци о запосленима објављују се у јулу и децембру.

прибављања дозвола, потврда и рјешења. Влада Републике Српске је усвојила Одлуку о реализацији Пројекта оптимизације административних процедура и формалности („Службени гласник Републике Српске“, број 32/21) у априлу 2021. године, којом се утврђују надлежна тијела, дјелокруг примјене и активности потребне за спровођење Пројекта на републичком нивоу.

Измјенама сета закона о **платама**, који су ступили на снагу од 1. јуна 2021. године, повећане су бруто плате запослених у јавним установама у области здравства, у основним и средњим школама, ђачким домовима и високом образовању, запосленима у области културе, у Министарству унутрашњих послова Републике Српске и запосленима у институцијама правосуђа, што представља још једну у низу мјера Владе Републике Српске које доприносе привредном расту кроз повећање потрошње, али и утичу на кретање јавних прихода.

До смањења пореског оптерећења, али и повећања плата радницима дошло је и кроз Закон о измјенама Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 49/21), којим је од 1. 7. 2021. године основни лични одбитак повећан са 6,000 КМ на 8,400 КМ на годишњем нивоу, а лични одбитак за издржаване чланове уже породице са 900 КМ на 1,800 КМ на годишњем нивоу.

У наредном периоду планиране су измјене у оквиру **опорезивања дохотка** физичких лица, како би се извршила прерасподјела и дошло до додатног повећања плата. Такође, планирано је проширење пореске основице пореза на доходак на накнаде које тренутно нису предмет опорезивања, што ће створити могућност за смањење збирне стопе **доприноса**. Посебан акценат се ставља на опорезивање прихода од удјела у капиталу.

Такође, Влада Републике Српске је определијелена да уведе **нови систем фискализације**, чиме се очекује смањење сиве економије и смањење пореске евазије, те побољшање пореске дисциплине, што директно повећава конкурентност привредних субјеката који поштују пореске прописе. Повећање обухвата и основице за опорезивање као посљедица увођења новог система требало би да доведе и до пораста пореских прихода. Доношење новог Закона о фискалним касама је планирано у 2021. години. У 2022. години планирано је доношење подзаконских аката за имплементацију Закона, док је пуна имплементација система планирана од 2023. године.

Новим Законом о **играма на срећу** планирано је да Министарство финансија Републике Српске врши директан надзор над приређивачима игара на срећу путем рачунарског система приређивача у реалном времену, чиме ће доћи до смањења сиве зоне и праћења укупног промета у овој области, што ће посљедично довести до раста прихода од пореза и накнада за приређивање игара на срећу.

И на крају, сектор јавних предузећа у Републици Српској чини значајан дио економије и броја запослених, али мање када је у питању додата вриједност или добит, те су стога започете активности везане за **реформу јавних предузећа**. Портфељ јавних предузећа у Републици Српској је највећим дијелом концентрисан у 20 најважнијих предузећа. Од стратешких јавних предузећа се очекује да буду изузетно профитабилна и буду један од извора прихода буџета Републике, чија реформа мора да буде пажљиво спроведена ради ефикаснијег и продуктивнијег пословања, а све с циљем остваривања значајније добити.

Влада Републике Српске је формирала Радну групу за реформу јавних предузећа у септембру 2020. године, која је припремила Акциони план за реформу јавних предузећа Републике Српске, а Влада га је усвојила у јуну 2021. године. У наредном периоду планирано је и формирање Централне јединице за финансијски надзор јавних предузећа, за праћење јавних предузећа помоћу финансијских и нефинансијских показатеља учинка, као што су финансијска солвентност, ефикасност пословања (оперативна маржа итд.), те број запослених (удио плата у издацима и флукуација запослених). Такође,

планирано је и увођење функције утврђивања и праћења процјене и управљања фискалним ризицима у оквиру Министарства финансија, укључујући и ризике везане за пословање јавних предузећа.

Препоручене мјере за повратак консолидованог буџетског дефицита у оквиру правила која су прописана Законом о фискалној одговорности у Републици Српској за ниво Републике и за нивое јединица локалне самоуправе и фондова социјалне сигурности који су изван система трезорског пословања у периоду 2021–2023. година су:

- Процесом управљања буџетом рационализовати јавну потрошњу уз обезбјеђење редовног измирења доспјелих обавеза и без стварања нових за које нису обезбијеђена буџетска средства. Рационализацију је потребно извршити на позицијама материјалних трошкова, субвенција и грантова, као и других непродуктивних расхода и издатака руководећи се начелима штедње и рационалне прерасподјеле средстава;
- Позиције личних примања планирати у складу са законском, подзаконском и другом регулативом која регулише ову област, без доношења нових или измјена постојећих законских рјешења која би произвела додатна издвајања и повећања расхода по овом основу;
- У околностима смањене привредне активности улагање у непродуктивне инвестиције, односно инвестиције које нису од круцијалне важности за функционисање институција свести на минимум. Такође, редуковати и процесе јавних набавки;
- Буџете јединица локалне самоуправе и финансијске планове фондова социјалне сигурности који се воде изван система трезорског пословања од 2022. године па до године повратка у оквиру фискалних правила прописаних Законом о фискалној одговорности у Републици Српској потребно је планирати са суфицитом;
- Буџет Републике од 2023. године па до године повратка у оквиру фискалних правила прописаних Законом о фискалној одговорности у Републици Српској потребно је планирати са суфицитом.

Препоручене мјере за санирање оствареног дефицита у јединицима локалне самоуправе у периоду 2021–2023. година су:

- Цијену рада дефинисану Посебним колективним уговором за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ускладити са цијеном рада која се примјењује код обрачуна плата за запослене у органима управе Републике Српске. Такође, Посебним колективним уговором за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске уговорити износ накнаде по основу осталих личних примања на начин да се она сведе на тренутно прописани минимални износ (регрес за коришћење годишњег одмора, трошкова једног топлог оброка, накнада трошкова превоза приликом доласка на посао и повратка са посла и др.);
- Интензивирати активности на пријављивању непокретности које се налазе на подручју локалних заједница, с обзиром да је порез на непокретности приход њихових буџета. Посебан акценат ставити на улогу јединица локалних самоуправа у ажурирању Фискалног регистра непокретности, односно достављања података који ће се евидентирати у том истом регистру;
- Извршити анализу потребног броја запослених, те сходно томе донијети нову систематизацију радних мјеста, у складу са одредбама чл. 66, 67. и 68. Закона о локалној самоуправи, којима је регулисан максималан број запослених у градској, односно општинској управи;

- Кредитно задуживање јединица локалне самоуправе спроводити само за економски оправдане инвестиције.

Имајући у виду неизвјесност у погледу трајања пандемије и штете коју ће евентуално проузроковати, све мјере које Влада планира да предузме да би се поново успоставило поштовање фискалног правила спроводиће се у периоду од 2021–2023. године.

Према постојећим плановима за 2021. годину, **укупни приходи** на нивоу буџетског система Републике Српске износе 4,444.4 милиона КМ. **Укупна потрошња** у 2021. години је планирана на нивоу од 4,837.7 милиона КМ, од чега се на расходе односи 4,435.6 милиона КМ, а на нето издатке за нефинансијску имовину 402.1 милион КМ. Тако планирани буџетски оквир има за резултат дефицит на нивоу буџетског система Републике Српске од 393.4 милиона КМ, што представља значајно смањење у односу на 2020. годину.

Дефицит Републике у износу од 394.5 милиона КМ углавном је резултат веће потрошње у односу на приходе у оквиру буџета Републике Српске (фонд 01), али и на осталим рачуноводственим фондовима. Према финансијским плановима фондова социјалне сигурности, предвиђа се дефицит од 8.6 милиона КМ, док се буџетима јединица локалне самоуправе предвиђа суфицит од 9.6 милиона КМ. С једне стране, очекује се благо повећање прихода и смањење издвајања у Компензациони фонд за санирање посљедица изазваних појавом пандемије вируса COVID-19, док се с друге стране очекују повећани издаци за лична примања запослених као резултат измјене сета закона о платама¹⁸, као и повећани издаци за пензије, на основу одлука Владе Републике Српске о одређивању износа најниже пензије и утврђивању процента за усклађивање пензија¹⁹.

У периоду 2022–2023. година, према планираним оквирима буџета за ниво буџетског система Републике Српске планирано је смањење буџетског дефицита на ниво од 34.5 милиона КМ у 2022. години, док се у 2023. години планира буџетски суфицит у износу од 158.7 милиона КМ. У структури планираног буџетског оквира, дефицит у 2022. години резултат је дефицита Републике (162.0 милиона КМ), који је дјелимично неутрализован суфицитом код фондова социјалне сигурности (52.7 милиона КМ) и јединица локалне самоуправе (74.9 милиона КМ). У 2023. години сва три дијела буџетског система Републике Српске планирају остварити суфицит.

Средњорочне пројекције прихода за ниво буџетског система Републике Српске износе 4,801.6 милиона КМ у 2022. години и 4,996.1 милион КМ у 2023. години. На основу пројектованих макроекономских показатеља и уочених трендова процјењује се да ће нивоу буџетског система Републике Српске, по основу прихода од индиректних пореза, у 2022. години припасти око 1,917.3 милиона КМ. У 2023. години очекује се да ће ови приходи износити 2,008.0 милиона КМ. То значи да ће нето приходи од индиректних пореза у 2023. години бити за 4.7% већи у односу на 2022. годину.

Према датим пројекцијама за период 2022–2023. година, **укупна потрошња** за ниво буџетског система Републике Српске износи 4,836.0 милиона КМ и 4,837.4 милиона КМ респективно, која укључује расходе и нето издатке за нефинансијску имовину. Укупни

¹⁸ Измјенама закона о платама повећане су бруто плате запослених у јавним установама у сектору здравства, запосленима у основном, средњем и високом образовању, у институцијама културе, запосленима у МУП-у и дијелу запослених у институцијама правосуђа.

¹⁹ Одлука о одређивању износа најниже пензије („Службени гласник Републике Српске“, број 06/21) и Одлука о утврђивању процента за усклађивање пензија („Службени гласник Републике Српске“, број 10/21).

расходи износе 4,508.8 милиона КМ у 2022. години и 4,540.2 милиона КМ у 2023. години. Највећи дио расхода (преко 50%) односи се на дознаке на име социјалне заштите, које се у посматраном периоду крећу од 2,373.3 милиона КМ до 2,405.6 милиона КМ. Око 26% расхода односи се на лична примања запослених, који су планирани на нивоу од 1,197.1 милион КМ у 2022. години до 1,203.3 милиона КМ у 2023. години. Поред тога, планирани нето издаци за нефинансијску имовину износе 327.2 милиона КМ у 2022. години и 297.2 милиона КМ у 2023. години.

Према урађеној пројекцији, **приходи** Републике износе 3,300.0 милиона КМ у 2022. години и 3,459.7 милиона КМ у 2023. години. Према презентованим буџетским оквирима за период 2022–2023. година, у 2022. години планирано је остварење буџетског дефицита, како за фонд 01 (буџет Републике у ужем смислу) у износу 176.3 милиона КМ, тако и збирно за све фондове главне књиге трезора у износу 162.0 милиона КМ. У 2023. години очекује се благи али континуирани раст прихода, који прати још блажи раст текућих расхода, што ће као резултат имати остварење буџетског суфицита, како за фонд 01 у износу од 8.0 милиона КМ, тако и збирно за све фондове Главне књиге трезора у износу од 5.5 милиона КМ.

Најзначајнији дио посматране **потрошње** (око 71%) односи се на ниво Републике који у 2022. години износи 3,462.0 милиона КМ и у 2023. години 3,454.1 милион КМ. Од тога, расходи овог нивоа износе 3,276.7 милиона КМ и 3,307.1 милион КМ, док се планирани нето издаци за нефинансијску имовину крећу од 185.3 милиона КМ и 147.0 милиона КМ, кроз посматране године. У оквиру расхода значајна су издвајања за дознаке на име социјалне заштите, затим издвајања за расходе за лична примања запослених, расходе по основу коришћења роба и услуга, субвенције и грантове.

Највећи дио буџетског оквира Републике односи се на буџет Републике Српске у ужем смислу, односно на рачуноводствени фонд 01. Укупни очекивани приходи буџета Републике Српске износе 3,095.3 милиона КМ у 2022. години и 3,254.3 милиона КМ у 2023. години.

У складу са процјеном нето прихода од индиректних пореза који припадају Републици Српској и Законом о буџетском систему Републике Српске, од пројектованих нето прихода од индиректних пореза, очекује се да ће буџету Републике Српске у 2022. години бити дозначен износ од 1,400.4 милиона КМ (са спољним дугом од 280.3 милиона КМ), што представља раст од 12.5% у односу на средства која су планирана Буџетом Републике Српске за 2021. годину. Такође, од пројектованих нето прихода од индиректних пореза који припадају Републици Српској процјењује се да ће у 2023. годину буџету Републике Српске бити дозначен износ од 1,493.6 милиона КМ (са спољним дугом од 396.3 милиона КМ).

Опорезивање добити правних лица у Републици Српској и страних правних лица која остварују приход у Републици Српској врши се на основу Закона о порезу на добит. На основу Закона о буџетском систему Републике Српске, приход по основу пореза на добит у потпуности припада буџету Републике Српске. Узимајући у обзир трендове кретања прихода од пореза на добит у претходном периоду, као и очекивани привредни раст у наредном периоду, пројекција прихода од пореза на добит износи 250.2 милиона КМ у 2022. години и 262.8 милиона КМ у 2023. години.

Очекивани приход од пореза на доходак износи 140.1 милион КМ у 2022. години и 145.5 милиона КМ у 2023. години. Пројекција прихода од пореза на доходак је усклађена са кретањем прихода од пореза на доходак у претходном периоду, очекиваним растом плата и запослености у посматраном периоду, као и са претходно наведеним законским измјенама које се односе на повећање основног личног одбитка.

Законом о доприносима прописана је обавеза обрачуна и уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. На основу Закона о буџетском систему Републике Српске, приход по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање припада буџету Републике Српске. Пројекција прихода по овом основу износи 1,047.5 милиона КМ у 2022. години и 1,087.9 милиона КМ у 2023. години. Наведена пројекција је урађена на основу кретања прихода од овог доприноса у претходном периоду, очекиваног кретања бруто плата и броја осигураника у наредном периоду, као и постојеће законске регулативе у овој области.

Пројекција прихода по основу осталих пореза²⁰ износи 18.2 милиона КМ у 2022. години и 18.8 милиона КМ у 2023. години. Пројекција је усклађена са очекиваним привредним растом у средњорочном периоду, као и са очекиваним уплатама по раније одобреним репрограмима. Приходи од пореза на имовину све до појаве пандемије имали су стабилан раст, који се очекује и у наредном периоду.

Очекивани непорески приходи²¹ износе 238.7 милиона КМ у 2022. години и 245.5 милиона КМ у 2023. години. Пројекција непореских прихода је урађена на основу пројекције реалног раста БДП-а у посматраном периоду, досадашњих трендова у наплати непореских прихода и тренутне законске регулативе.

Укупно очекивана **потрошња буџета Републике Српске** износи 3,271.6 милиона КМ у 2022. години и 3,246.3 милиона КМ у 2023. години, док су укупни очекивани расходи буџета Републике Српске 3,127.0 милиона КМ у 2022. години и 3,110.8 милиона КМ у 2023. години. Поред тога, планирани нето издаци за нефинансијску имовину износе 144.6 милиона КМ у 2022. години и 135.5 милиона КМ у 2023. години.

Пројекција расхода за лична примања запослених²² износи 896.0 милиона КМ у 2022. години и 900.2 милиона КМ у 2023. години.

Када је ријеч о расходима по основу коришћења роба и услуга, најзначајнија средства се издвајају за расходе по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга, расходе по основу путовања и смјештаја, те расходе за стручне услуге. Пројекција расхода по овом основу износи 103.6 милиона КМ у 2022. години и 117.3 милиона КМ у 2023. години.

²⁰ Остали порези на имовину и индиректни порези ван ЈРУИО који се уплаћују директно на рачун јавних прихода Републике Српске, а ријеч је о уплатама пореских обвезника по основу неизмирених/репрограмираних обавеза које су настале до 1. 1. 2006. године, тј. до момента увођења ПДВ-а, када је наплата индиректних прихода прешла у надлежност Управе за индиректно опорезивање.

²¹ Непорески приходи обухватају: приходе од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика, накнаде, таксе, приходе од пружања јавних услуга, новчане казне и остале непореске приходе.

²² Расходи за лична примања запослених су планирани у складу са Законом о платама запослених у органима управе Републике Српске, Законом о платама и накнадама судија и тужилаца у Републици Српској, Законом о платама запослених у јавним службама Републике Српске, те Законом о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске.

У оквиру расхода финансирања и других финансијских трошкова планирају се средства по основу камата на хартије од вриједности, зајмове примљене у земљи и иностранству, као и трошкови сервисирања примљених зајмова. Пројекција расхода по овом основу износи 130.9 милиона КМ у 2022. години и 115.4 милиона КМ у 2023. години.

Најзначајније субвенције које се исплаћују из буџета Републике Српске су усмјерене за пољопривреду и шумарство, Железницама Републике Српске, аеродромима Републике Српске, као и за подстицај за повећање плате радника. Пројекција расхода по овом основу износи 115.5 милиона КМ у 2022. години и 115.6 милиона КМ у 2023. години.

Пројекција расхода по основу грантова износи 68.9 милиона КМ у 2022. години и 69.1 милион КМ у 2023. години.

Пројекција расхода по основу дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике износи 237.6 милиона КМ у 2022. години и 243.1 милиона КМ у 2023. години.

Пројекција расхода по основу трансфера износи 314.8 милиона КМ у 2022. години и 265.7 милиона КМ у 2023. години.

Издаци за нефинансијску имовину пројектовани су у износу од 144.6 милиона КМ у 2022. години, 135.5 милиона КМ у 2023. години, а издаци за финансијску имовину 0.6 милиона КМ у наведеном периоду.

Издаци за отплату дугова су пројектовани у износу од 492.4 милиона КМ у 2022. години и 934.3 милиона КМ у 2023. години. Пројекција издатака за отплату дугова је у складу са планом отплате ино и унутрашњег задужења, ажурираног плана повлачења по инвестиционим кредитима и планираног финансирања буџета за наредни период.

Остали издаци пројектовани су у износу од 55.9 милиона КМ у 2022. години и 44.1 милион КМ у 2023. години.

Очекивани **приходи јединица локалне самоуправе** су 723.0 милиона КМ у 2022. години и 724.9 милиона КМ у 2023. години.

Око половине прихода јединица локалне самоуправе чине приходи од индиректних пореза²³. У складу са пројекцијом прихода од индиректних пореза за период 2022–2023. година и Законом о буџетском систему Републике Српске, процјењује се да ће приходи општина и градова по основу индиректних пореза у 2022. години износити око 373.0 милиона КМ и око 365.8 милиона КМ у 2023. години.

У оквиру прихода од директних пореза²⁴ код јединица локалне самоуправе најважнији су приходи од пореза на доходак и приходи од пореза на имовину. Према пројекцији, приход од пореза на доходак који припада буџетима јединица локалне самоуправе износи 41.2 милиона КМ у 2022. години и 42.8 милиона КМ у 2023. години. Наведене

²³ У складу са Законом о буџетском систему Републике Српске, из прихода од индиректних пореза који припадају Републици Српској, буџетима општина и градова припада 24% средстава преосталих након сервисирања спољног дуга Републике Српске.

²⁴ На основу Закона о буџетском систему Републике Српске, буџетима јединица локалне самоуправе припада 25% прихода од пореза на лична примања и пореза на приходе од самосталне дјелатности.

пројекције усклађене су са пројекцијом раста плата и запослености у Републици Српској, као и са напријед наведеним законским измјенама који се односе на повећање основног личног одбитка.

Опорезивање непокретности у Републици Српској прописано је Законом о порезу на непокретности, а на основу Закона о буџетском систему Републике Српске приход од пореза на непокретности у потпуности припада буџетима јединица локалне самоуправе. Пројекција прихода по основу пореза на непокретност износи 25.4 милиона КМ у 2022. години и 25.7 милиона КМ у 2023. години.

Очекивани укупни износ *непореских прихода* у буџетима јединица локалних самоуправа је 210.0 милиона КМ у 2022. години и 218.4 милиона КМ у 2023. години.

Очекивана **потрошња јединица локалне самоуправе** износи 648.1 милион КМ у 2022. години и 650.2 милиона КМ у 2023. години, од чега расходи износе 594.7 милиона КМ и 593.7 милиона КМ. Планирани издаци за нефинансијску имовину јединица локалне самоуправе износе 53.3 милиона КМ у 2022. години и 56.5 милиона КМ у 2023. години. У структури расхода најзначајнији су расходи за лична примања запослених, расходи по основу коришћења роба и услуга, али и дознаке на име социјалне заштите.

Пројекција **прихода фондова социјалне сигурности** износи 1,015.7 милиона КМ у 2022. години и 1,047.5 милиона КМ у 2023. години. Највећи дио прихода фондова чине *приходи од доприноса*, који износе 833.4 милиона КМ и 864.1 милион КМ у 2023. години. Наведене пројекције обухватају пројекције прихода од доприноса у 2022. години у износу од 794.9 милиона КМ и 825.3 милиона КМ у 2023. години. Такође, поменуте пројекције обухватају и пројекције прихода од ино осигурања, које према пројекцијама Фонда здравственог осигурања Републике Српске износе по 31.5 милиона КМ за сваку посматрану годину. Поред наведених прихода од доприноса, у укупним приходима од доприноса приказан је и приход од посебног доприноса за солидарност²⁵ у износу од 7 милиона КМ у 2022. години и 7.3 милиона КМ у 2023. години.

Непорески приходи фондова социјалне сигурности износе по 6.7 милиона КМ за посматране године, док се очекивани *трансфери* између или унутар јединица власти крећу од 175.6 до 176.6 милиона КМ на годишњем нивоу у периоду 2022–2023. година. Највећи дио трансфера чини трансфер из буџета Републике који је планиран за Фонд здравственог осигурања, у складу са Законом о здравственом осигурању, у износу од 106.7 милиона КМ за сваку посматрану годину. Такође, у оквиру поменуте ставке налази се и трансфер из буџета Републике који је планиран за Фонд дјечије заштите у износу од 37.9 милиона КМ за 2022. годину и 38.9 милиона КМ за 2023. годину.

Планирана **потрошња фондова социјалне сигурности** износи 963.1 милион КМ у 2022. години и 969.1 милион КМ у 2023. години. Од тога, расходи износе 874.5 милиона КМ у 2022. години и 875.5 милиона КМ у 2023. години, док се планирани нето издаци за нефинансијску имовину крећу од 88.6 милиона КМ у 2022. и 93.6 милиона КМ у 2023. години. Најзначајнији расходи су дознаке на име социјалне заштите које су планиране на нивоу од 804.0 милиона КМ до 805.5 милиона КМ годишње, а односе се на финансирање

²⁵ Наведени приход се користити за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда код дјете, а за које није могуће обезбиједити одговарајућу здравствену услугу у Републици Српској. Посебан допринос за солидарност прописан је Законом о Фонду солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјете у иностранству („Службени гласник Републике Српске“, бр. 100/17 и 103/17).

права на социјалну заштиту које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања (Фонд здравственог осигурања РС, Јавни фонд за дјечију заштиту РС и ЈУ Завод за запошљавање РС).

Јавни дуг Републике Српске

Стање јавног дуга Републике Српске на дан 31. 12. 2020. године износи 4,726.0 милиона КМ (42.9% БДП-а), док јавни дуг који подлијеже законском ограничењу износи 4,659.1 милион КМ (42.3% БДП-а).

Важно је напоменути да је мјере за фискалну консолидацију потребно спровести водећи рачуна да се не наруши поштовање фискалног правила које се односи на дуг.

На основу плана за 2021. годину, јавни дуг који подлијеже законском ограничењу износиће 5,139.1 милион КМ (44.3% БДП-а). На основу урађених пројекција за период 2022–2023. година, јавни дуг који подлијеже законском ограничењу износиће 5,343.5 милиона КМ и 5,311.0 милиона КМ (43.8% и 41.5% БДП-а), респективно.

Табела 1.

* Преглед буџетских прихода и примитака за нефинансијску имовину као и преглед буџетских расхода и издата за нефинансијску имовину (обухваћени сви фондови 01–05) за Републику, јединице локалне самоуправе и фондове социјалне сигурности за 2019. годину

(у милионима КМ)

Економ. код	П О З И Ц И Ј А	ГКТ Републике + ВБК	ФОНДОВИ СОЦ. СИГУРНОСТИ	ЈЛС	елиминације при консолидацији елм.	Консолидовано Република Српска
		извршење 2019	извршење 2019	извршење 2019	извршење 2019	извршење 2019
1	2	3	4	5	6	7
	А. П Р И Х О Д И (ОСИМ ОБРАЧУНСКИХ) (I + II + III + IV)	3120.5	842.6	702.1	-188.8	4476.4
71	I ПОРЕСКИ ПРИХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8)	2779.5	722.5	430.5	-2.9	3929.7
711	1. Приходи од пореза на доходак и добит	256.7		0.0		256.7
712	2. Доприноси за социјално осигурање	897.5	722.5		-2.9	1617.2
713	3. Порези на лична примања и приходе од самосталних дјелатности	126.1		45.3		171.4
714	4. Порези на имовину	17.3		27.9		45.2
715	5. Порези на промет производа и услуга	13.9		2.6		16.5
716	6. Царине и увозне дажбине	0.7				0.7
717	7. Индиректни порези прикупљени преко УИО	1467.2		351.6		1818.7
719	8. Остали порески приходи	0.0		3.1		3.2
72	II НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	250.9	2.8	198.5	-2.0	450.2
721	1. Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика	46.0	2.0	24.8		72.8
722	2. Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	175.6	0.0	166.8		342.4
723	3. Новчане казне	22.3		0.4		22.7
728	4. Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција размјене између или унутар јединица власти	1.9	0.0	0.0	-2.0	0.0
729	5. Остали непорески приходи	5.0	0.7	6.5		12.3
73	III ГРАНТОВИ	87.5	0.0	8.6	0.0	96.1
731	1. Грантови (а + б)	87.5	0.0	8.6		96.1
78	IV ТРАНСФЕРИ ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (1 + 2)	2.6	117.3	64.4	-184.0	0.3
787	1. Трансфери између различитих јединица власти (а до д)	2.6	117.3	64.4	-184.0	0.3
788	2. Трансфери унутар исте јединице власти	0.0		0.0		0.0
	Б. Р А С Х О Д И (ОСИМ ОБРАЧУНСКИХ) (I + II + III)	2929.5	731.4	559.1	-188.7	4031.3
41	I ТЕКУЋИ РАСХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9)	2603.9	731.3	553.2	-2.0	3886.4
411	1. Расходи за лична примања запослених	778.4	24.1	218.3		1020.8
412	2. Расходи по основу коришћења робе и услуга	160.0	5.2	139.8		305.0
413	3. Расходи финансирања и други финансијски трошкови	107.0	7.9	15.1		130.1
414	4. Субвенције*	114.8	22.6	17.4		154.7
415	5. Грантови	103.9	0.0	68.1		172.0
416	6. Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова	224.2		87.1		311.3
417	7. Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања	1101.2	671.0			1772.2
418	8. Расходи финансирања, други финансијски трошкови и расходи трансакција размјене између или унутар јединица власти	0.1	0.3	1.6	-2.0	0.1
419	9. Расходи по судским рјешењима	14.3	0.1	5.8		20.2
48	II ТРАНСФЕРИ ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (1 + 2)	325.5	0.1	6.0	-186.8	144.9
487	1. Трансфери између различитих јединица власти (а до д)	325.5	0.1	5.9	-186.8	144.9
488	2. Трансфери унутар исте јединице власти	0.0		0.0		0.0
** *	III БУЏЕТСКА РЕЗЕРВА	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	В. БРУТО СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (А – Б)	191.0	111.1	143.0	-0.1	445.1
	Г. НЕТО ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (I + II – III – IV)	-171.7	-70.8	-152.9	-0.2	-395.5
81	I ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6)	6.5	0.0	12.2	0.0	18.7
811	примици за произведену сталну имовину	0.5	0.0	0.9		1.4
812	примици за драгоцјености	0.0				0.0
813	примици за непроизведену сталну имовину	0.0		10.1		10.1
814	примици од продаје сталне имовине намијењене продаји и обустављених пословања	0.0		0.3		0.3
815	примици за стратешке залихе	0.0				0.0
816	примици од залиха материјала учинака, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	6.0		0.9		6.9
88	II ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ИЗ ТРАНСАКЦИЈА ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (I)	0.0	0.0	0.2	-0.2	0.0
881	1. Примиси за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0.0		0.2	-0.2	0.0
51	III ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ*	178.3	70.8	165.2	0.0	414.3
511	1. Издаци за произведену сталну имовину	162.7	2.1	152.8		317.6
512	2. Издаци за драгоцјености	0.0		0.0		0.0
513	3. Издаци за непроизведену сталну имовину	4.4	0.7	9.8		14.9
514	4. Издаци за сталну имовину намијењену продаји	0.0				0.0
515	5. Издаци за стратешке залихе	0.0	68.0			68.0
516	6. Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	10.8	0.0	2.4		13.3
518	7. Издаци за улагање на туђим некретностима, постројењима и опреми	0.4		0.2		0.5
58	IV ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ИЗ ТРАНСАКЦИЈА ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (I)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
581	1. Издаци за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Д. СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (В + Г)	19.3	40.4	-9.9	-0.3	49.5
-	Укалкулисане обавезе за које нису постојале расположива буџетска средства у 2019. години (евидентирани на контима обрачунских расхода)	-16.2				
	Д. СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (В + Г) + укалкулисане обавезе	3.1	40.4	-9.9	-0.3	33.3

* Подаци су ревидирани према подацима из званичног консолидованог финансијског извјештаја – свеобухватног ПИФ-а за 2020. годину.

Табела 2.

* Преглед буџетских прихода и примитака за нефинансијску имовину, као и преглед буџетских расхода и издатака за нефинансијску имовину (обухваћени сви фондови 01–05) за Републику, јединице локалне самоуправе и фондове социјалне сигурности за 2020. годину

(у милионима КМ)

Економ. код	П О З И Ц И Ј А	ГКТ Републике + ВВК	ФОНДОВИ СОЦ. СИГУРНОСТИ	ЈЛС	елиминације при консолидацији (1) елим.	Консолидовано Република Српска
		извршење 2020	извршење 2020	извршење 2020	извршење 2020	извршење 2020
1	2	3	4	5	6	7
	А. ПРИХОДИ (ОСИМ ОБРАЧУНСКИХ) (I + II + III + IV)	3004,5	962,6	711,3	-324,5	4353,9
71	I ПОРЕСКИ ПРИХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8)	2713,5	740,5	411,7	-2,9	3862,8
711	1. Приходи од пореза на доходак и добит	251,3	0,0	0,0	0,0	251,3
712	2. Доприноси за социјално осигурање	941,0	740,5	0,0	-2,9	1678,6
713	3. Порези на лична примања и приходе од самосталних дјелатности	126,2	0,0	45,6	0,0	171,8
714	4. Порези на имовину	16,9	0,0	24,2	0,0	41,1
715	5. Порези на промет производа и услуга	0,4	0,0	0,2	0,0	0,6
716	6. Царине и увозне дажбине	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
717	7. Индиректни порези прикупљени преко УНО	1377,5	0,0	337,1	0,0	1714,6
719	8. Остали порески приходи	0,1	0,0	4,6	0,0	4,8
72	II НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	226,5	2,6	183,1	-2,1	410,1
721	1. Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика	23,0	1,8	25,9	0,0	50,7
722	2. Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	176,8	0,0	150,9	0,0	327,7
723	3. Новчане казне	20,8	0,0	0,4	0,0	21,2
728	4. Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција размјене између или унутар јединица власти	2,0	0,0	0,1	-2,1	0,0
729	5. Остали непорески приходи	3,9	0,8	5,8	0,0	10,5
73	III ГРАНТОВИ	61,0	0,0	19,4	0,0	80,5
731	1. Грантови (а + б)	61,0	0,0	19,4	0,0	80,5
78	IV ТРАНСФЕРИ ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (1 + 2)	3,5	219,5	97,0	-319,5	0,5
787	1. Трансфери између различитих јединица власти (а до д)	3,5	219,5	97,0	-319,5	0,4
788	2. Трансфери унутар исте јединице власти	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
	Б. РАСХОДИ (ОСИМ ОБРАЧУНСКИХ) (I + II + III)	3329,2	788,0	589,3	-321,3	4385,3
41	I ТЕКУЋИ РАСХОДИ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9)	2887,0	787,9	583,8	-2,6	4256,0
411	1. Расходи за лична примања запослених	859,3	26,8	234,4	0,0	1120,6
412	2. Расходи по основу коришћења робе и услуга	161,7	7,6	139,5	0,0	308,8
413	3. Расходи финансирања и други финансијски трошкови	110,7	6,8	13,4	0,0	130,9
414	4. Субвенције	226,2	16,5	21,0	-0,2	263,4
415	5. Грантови	140,4	0,0	72,0	-0,2	212,1
416	6. Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова	224,5	0,0	96,0	-0,2	320,4
417	7. Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања	1157,1	729,6	0,0	0,0	1886,7
418	8. Расходи финансирања, други финансијски трошкови и расходи трансакција размјене између или унутар јединица власти	0,1	0,2	1,7	-2,0	0,0
419	9. Расходи по судским рјешенима	7,0	0,4	5,7	0,0	13,1
48	II ТРАНСФЕРИ ИЗМЕЂУ И УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (1 + 2)	442,3	0,1	5,5	-318,6	129,3
487	1. Трансфери између различитих јединица власти (а до д)	442,3	0,1	5,5	-318,6	129,2
488	2. Трансфери унутар исте јединице власти	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
** *	III БУЏЕТСКА РЕЗЕРВА	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	В. БРУТО СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (А – Б)	-324,7	174,6	122,0	-3,2	-31,4
	Г. НЕТО ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (I + II – III – IV)	-178,9	-144,7	-206,6	1,1	-529,1
81	I ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6)	8,5	0,1	15,5	0,0	24,1
811	примици за произведену сталну имовину	2,3	0,0	1,1	0,0	3,3
812	примици за драгоцјености	0,0	0,0	0,0		0,0
813	примици за непроизведену сталну имовину	1,3	0,0	12,9		14,2
814	примици од продаје сталне имовине намијењене продаји и обустављених пословања	0,0	0,1	0,6		0,7
815	примици за стратешке залихе	0,0	0,0	0,0		0,0
816	примици од залиха материјала учинака, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	5,0	0,0	0,9		5,8
88	II ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ИЗ ТРАНСАКЦИЈА ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (I)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
881	1. Примисици за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
51	III ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ	187,4	144,7	222,1	-1,1	553,2
511	1. Издаци за произведену сталну имовину	168,4	18,8	210,0	-1,1	396,2
512	2. Издаци за драгоцјености	0,0	0,0	0,0		0,0
513	3. Издаци за непроизведену сталну имовину	6,4	1,5	8,6		16,5
514	4. Издаци за сталну имовину намијењену продаји	0,0	0,0	0,0		0,0
515	5. Издаци за стратешке залихе	0,0	116,1	0,0		116,1
516	6. Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	12,2	8,3	3,0		23,5
518	7. Издаци за улагање на туђим некретностима, постројењима и опреми	0,4	0,0	0,4		0,8
58	IV ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ ИЗ ТРАНСАКЦИЈА ИЗМЕЂУ ИЛИ УНУТАР ЈЕДИНИЦА ВЛАСТИ (I)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
581	1. Издаци за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Д. СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (В + Г)	-503,6	29,9	-84,6	-2,2	-560,5
	Укалкулисане обавезе за које нису постојала расположива буџетска средства у 2020. години (свидентиране на контима обрачунских расхода)	-17,5				
	Д. СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (В + Г) + укалкулисане обавезе	-521,1	29,9	-84,6	-2,2	-577,9

* Табела је рађена према званичном консолидованом финансијском извјештају - ПИФ-у за 2020. годину (КОРИСНИЦИ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ, ЈЛС И ФОНДОВА)